

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 94 00, f: 01 478 98 45, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

**DRŽAVNI ZBOR
REPUBLIKE SLOVENIJE**

**Skupina poslank in poslancev
(prvopodpisani Matjaž Han)**

Ljubljana, 9.10. 2012

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	- 9 -10- 2012	
Šifra:	411-01/12-48/1,2	
Povezava:		
EPA:	686-VI	EU:
Sign. zn.:		
Kratica:		

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03 69/04, 68/06), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 48/92, 15/94, 19/94, 44/94, 123/04 in 90/05) ter 114. in 142. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/02, 60/04, 64/07 in 92/07 - uradno prečiščeno besedilo) vlagamo podpisani poslanci

**PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH
ZAKONA ZA URAVNOTEŽENJE JAVNIH FINANC**

in vam ga na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije pošiljamo v obravnavo.

Na sejah Državnega zbora RS in na sejah matičnega delovnega telesa bodo sodelovali Matjaž Han, Janko Veber in mag. Barbara Žgajner Tavš.

priloga:
- podpisi poslank in poslancev

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA ZA URAVNOTEŽENJE JAVNIH FINANC

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

Če smo lahko do pred nekaj leti menili, da je socialno – ekonomski položaj vojnih veteranov in žrtev vojne v Sloveniji zadovoljiv, to v današnjem času ne drži več. Poskus spreminjanja vojne zakonodaje s strani vlade leta 1995, zaostajanje usklajevanja socialnih transferjev za rastjo plač in življenjskih stroškov, delno zamrzovanje usklajevanja pokojnih in socialnih transferjev, daljša ekonomska kriza, v zadnjem času pa uveljavitev Zakona za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/2012, v nadaljevanju ZUJF) so povzročili tudi poslabšanje socialno – ekonomskega položaja vseh vojnih veteranov in žrtev vojne v Sloveniji. Pri tem je naša ocena oprta na številna priporočila Svetovne veteranske federacije, ki govorijo prav o dolžnosti vlade, da skrbi za primerno ohranjanje enakih pravic vojnih veteranov in žrtev vojne in predvsem, da skrbi za redno korekcijo oziroma usklajevanje prejemkov le-teh z rastjo življenjskih stroškov v državi.

Z uveljavitvijo Zakona za uravnoteženje javnih financ se je nesorazmerno poseglo tudi v pridobljene pravice vojnih veteranov. Ukinila se je pravna podlaga za uveljavitev pravice do zdraviliškega in klimatskega zdravljenja, iz 50 na 55 let starosti se je zvišala starost za uveljavljanje pravic po Zakonu o vojnih veteranih, z letom 2013 se bodo prejemki po vojni zakonodaji izplačevali v mesečnih zneskih prvega delovnega dne v mesecu za pretekli mesec, za vojne veterane pa se bodo zaostriili pogoji za uveljavitev pravice do zdravstvenega varstva.

Z odvzemom teh pravic Zakon o vojnih veteranih izgublja svoj namen, kar je postalo najbolj očitno z ukinitvijo edine materialne pravice, plačila premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. To pravico so na podlagi Zakona o vojnih veteranih pridobili vsi veterani na podlagi zakonsko določene starosti. Pravica do plačila premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, ki se zagotavlja iz državnega proračuna, bo ostala nespremenjena le za osebe s statusom vojnega invalida in za osebe s statusom žrtve vojnega nasilja. Vojnim veteranom se bo pravica do plačila premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja od 1. januarja 2013 zagotavljala le še selektivno: ob izpolnjevanju starostnega pogoja (dopolnjenih 55 let) in pogojev za pridobitev veteranskega dodatka.

Pravice, dodeljene na podlagi Zakona o vojnih veteranih, pomenijo priznanje Republike Slovenije za prispevek, ki so ga vojni veterani dali za svobodo in samostojno Slovenijo. V kategorijo vojnih veteranov sodijo borci NOB in pripadniki obrambnih ter varnostnih sil, ki so sodelovali v osamosvojitvenih procesih oziroma v vojni za Slovenijo leta 1991.

Menimo, da prejemki vojnih veteranov in žrtev vojn ne bi smeli biti socialne narave, ampak bi morali predstavljati »odškodnino za telesno in duševno poškodbo ter znak hvaležnosti in ne plačilo« (citat 4. Zakonodajne konference Svetovne veteranske

federacije, 3. priporočilo, 2. točka). Prejemki se torej lahko obravnavajo le »kot odškodnina za moralno in fizično škodo, ki so jo utrpeli med aktivnim opravljanjem vojaške službe« oziroma je to zgolj »odškodnina za njihovo trpljenje« (6. ZK SVF, priporočilo št. 5).

Glede zaščite pravic vojnih veteranov in žrtev vojne ugotavljamo, da:

- bolj, ko se konec vojn in spopadov odmika v zgodovino, bolj restriktiven odnos ima vlada do vprašanja pravne zaščite in varstva vojnih veteranov in žrtev vojn;
- vlada pravice in obveznosti vojnih veteranov ter žrtev vojn vse bolj enači s pravicami ostalih invalidov in jih predvsem obravnava kot socialne kategorije;
- so zaradi globalne ekonomske krize zadnje vlade poskušale zmanjševati ali zamrzniti vse pokojnine, socialne transferje in predvsem prejemke vojnih veteranov in žrtev vojn.

Glede pravic vdov in družinskih članov za dostojno življenje ugotavljamo, da:

- vlada ne rešuje v zadostni meri pravic vdov padlih ali umrlih vojnih veteranov in žrtev vojne ter njihovih družinskih članov, ki zaidejo v težke socialno– ekonomske situacije,
- so vdove in družinski člani zaradi izgube moža ali očeta izgubile realne možnosti za primerno zaposlitev, da so same vzgajale in izšolale otroke ter da so zaradi takšne situacije ostale z minimalnimi družinskimi pokojninami.

Namesto tega, da bi Vlada Republike Slovenije bolj kvalitetno zakonsko uredila pravno zaščito in pravice vojnih veteranov in žrtev vojne, upoštevajoč izkušnje drugih držav članic Svetovne veteranske federacije in sprejeta njena priporočila, je z ZUJF drastično posegla v pridobljene pravice, številnim vojnim veteranom in žrtvam vojne pa tudi zmanjšala pokojnine in druge prejemke. Pri tem je nekatere skupine iz ukrepa negativne uskladitve in znižanja pokojnin in drugih pravic izvzela: prisilne mobilizirance v nemško vojsko, begunce, pregnance, delovne deportirance ter druge žrtve vojnega nasilja.

Z Zakonom za uravnoteženje javnih financ se v delu, ki se nanaša na plačilo zdravstvenih storitev, zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja, kot je to določeno v 101. členu, posega v pridobljene pravice vojnih veteranov. Ker predlagatelj Zakona za uravnoteženje javnih financ v obrazložitvah predloga zakona ni navedel argumentov, s katerimi bi takšen poseg v pridobljeno pravico ustrezno utemeljil, je namen Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona za uravnoteženje javnih financ s spremembami in dopolnitvami določb 101., 231. in 250. člena ZUJF zagotoviti izvajanje pravice iz 15. člena Zakona o vojnih veteranih za določene skupine upravičencev (ranjene vojne veterane ter vdove, otroke in starše padlih v vojni za Slovenijo). Prav tako je namen sprememb in dopolnitev Zakona za uravnoteženje javnih financ določiti začasnost posega v pravico do plačila premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja za vojne veterane.

Prekomeren poseg Vlade v pridobljene pravice je veterane prizadel in razvrednotil njihov prispevek za samostojno Slovenijo. Takšen odnos do vojnih veteranov je tudi izjemno slab zgled za prihodnje rodove, če bi se znašli pred odločitvijo ali naj branijo svojo domovino, če bi bilo to potrebno.

Ko je država za ohranitev svoje neodvisnosti in suverenosti potrebovala veterane, takrat pripadnike obrambnih in varnostnih sil, se je obnašala skrbno, sedaj pa so ti nenadoma postali nepotreben strošek. Tudi ukrepi, ki so bili sprejeti z Zakonom za uravnoteženje

javnih financ, namreč dokazujejo, da odnos države do vojnih veteranov postaja vedno bolj mačehovski.

2. Cilji, načela in poglobitve rešitve predloga zakona

2. 1. Cilji

Temeljni cilji predloga zakona so:

- ohranitev pravice iz dodatnega zdravstvenega zavarovanja za vse upravičence (vojne veterane), ki jim je bila ta pravica priznana do uveljavitve Zakona za uravnoteženje javnih financ,
- ohranitev pravice do plačila premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja za kategorijo ranjenih v vojni za Slovenijo ter
- zagotovitev pravice do plačila premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja za vzdrževane družinske člane padlih v vojni za Slovenijo.

2. 2. Načela

Predlog zakona sledi načelu ustavnosti in zakonitosti, varstva pridobljenih pravic, načelu enakopravne obravnave in nediskriminatornosti. Odvzem in omejitve pravic vojnih veteranov namreč:

- ni v skladu z ustavnim zakonom za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, ki v 18. členu zagotavlja varstvo pravic borcev, vojaških invalidov, članov družin padlih borcev in uživalcev vojaških pokojnin v obsegu in pod pogoji, veljavnimi v prejšnji državi;
- je v nasprotju s priporočili zakonodajnih konferenc Svetovne veteranske federacije;
- uveljavlja diskriminacijo, saj pravica zdravstvenega varstva ostane nespremenjena za osebe s statusom vojnega invalida in osebe s statusom žrtve vojnega nasilja. Vojnim veteranom se pravica do zdravstvenega varstva omejuje. Zagotavljala se bo le še ob izpolnjevanju starostnega pogoja (dopolnjenih 55 let) in pogojev za pridobitev veteranskega dodatka.

2. 3. Poglobitve rešitve predloga zakona

Z novelo zakona bomo preprečili, da bi bila vojnim veteranom in drugim kategorijam upravičencev trajno odvzeta pravica do plačila zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev, zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja (dopolnilno zdravstveno zavarovanje). Z novelo zakona bomo določili obdobje, v katerem bo ta pravica zamrznjena oziroma je ne bo mogoče uživati (od 1. 1. 2013 do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda).

Z novelo zakona bo pravica do dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja zagotovljena vojnim veteranom, ki prejemajo veteranski dodatek ali izpolnjujejo pogoje za pridobitev veteranskega dodatka, ranjenim in vdovam, otrokom ali staršem (vzdrževani družinski člani) padlih v vojni za Slovenijo.

3. Ocena finančnih posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva

3.1. Ocena finančnih posledic za državni proračun

Po podatkih Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve je v zadnjih petih letih pravico do plačila zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev v okviru obveznega zavarovanja, na podlagi Zakona o vojnih veteranih, uveljavilo naslednje število upravičencev: leta 2008 – 44.100; leta 2009 – 46.603; leta 2010 – 48.886; leta 2011 – 50.932 in v obdobju do 1. 10. 2012 – 51.594. Število upravičencev je iz leta v leto naraščalo, saj se populacija vojnih veteranov stara, upravičenje do plačila dodatnega zdravstvenega zavarovanja pa so lahko vojni veterani uveljavili po dopoljenem petdesetem letu starosti. Na podlagi sprememb, ki so bile uveljavljene z Zakonom za uravnoteženje javnih financ, bodo od 1. 1. 2013 vojni veterani pravico lahko uveljavili po dopoljenem petinpetdesetem letu starosti. Na letni ravni je ta strošek proračuna za vojne veterane znašal 15.157.000,00 eurov.

S predlagano novelo ZUJF, po kateri se zagotavlja izvajanje pravice do dodatnega zdravstvenega zavarovanja za vojne veterane po 1. 1. 2013, v letu 2013 ne bodo nastale dodatne finančne obremenitve proračuna, saj bo izvajanje pravice mogoče šele leto po letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda. Po izpolnitvi tega odložnega pogoja bo treba v proračunu zagotoviti dodatna finančna sredstva v višini okoli 18 milijonov eurov na leto, odvisno od takratnega števila upravičencev.

Za plačilo dodatnega zdravstvenega zavarovanja določenih skupin upravičencev (vojni veterani, ki prejemajo veteranski dodatek ali izpolnjujejo pogoje z pridobitev veteranskega dodatka, ranjeni in vdove, otroci ali starši padlih v vojni za Slovenijo) bo treba v letu 2013 zagotoviti okoli 600.000 eurov (natančno oceno lahko poda le MDDSZ, ki razpolaga s podatki o številu upravičencev).

Sredstva v državnem proračunu niso zagotovljena, ker proračun za leto 2013 še ni sprejet.

3.2. Ocena finančnih posledic za druga javnofinančna sredstva

Sprejem predlagane novele ZUJF ne bo imel posledic za druga javnofinančna sredstva.

4. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenost predlagane ureditve v pravu Evropske unije

4.1. Prilagojenost predlagane ureditve v pravu Evropske unije

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije niti ni z njim v nasprotju.

4.2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Prikaza ureditev v treh državah članicah EU ni možno podati zaradi specifičnosti ureditve zagotavljanja pravice do dodatnega zdravstvenega zavarovanja za vojne veterane v Sloveniji.

5. Druge posledice, ki jih bo imel sprejem zakona

Sprejem zakona ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V 101. členu Zakona za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/2012, v nadaljnjem besedilu: zakon) se za besedama "veteranskega dodatka" doda besedilo "ali je bil ranjen v vojni za Slovenijo leta 1991 in ima zaradi tega trajno okvarjeno zdravje."

Dodata se drugi in tretji odstavek, ki se glasita:

"Plačilo zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev, zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja, se zagotavlja tudi družinskim članom padlih v vojni za Slovenijo leta 1991, in sicer:

- osebi, s katero je pokojni živel v zakonski ali zunajzakonski skupnosti,
- otroku in staršu, za katerega je pokojni skrbel ali ga preživljal.

Vojni veteran, ki mu s 1. januarjem 2013 pravica iz 101. člena zakona preneha, to pravico ponovno pridobi z začetkom leta, ki sledi letu, v katerem je gospodarska rast preseгла 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda. O pridobitvi pravice odloči pristojna upravna enota v postopku, uvedenem po uradni dolžnosti".

2. člen

V drugem stavku drugega odstavka 231. člena zakona se za besedama "upravna enota" doda beseda "začasno".

Na koncu drugega odstavka se doda stavek, ki se glasi:

"Takšna ureditev velja do konca leta, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda."

3. člen

V 250. členu zakona se za besedami "v skladu s" doda besedilo "tretjim odstavkom 101. člena,".

KONČNA DOLOČBA

4. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Z uveljavitvijo Zakona za uravnoteženje javnih financ se je pravica do zdravstvenega varstva po Zakonu o vojnih veteranih omejila zgolj na socialno šibkejše vojne veterane. V prvem in drugem odstavku 101. člena dodajamo dve kategoriji upravičencev, ki ohranjata pravico do plačila premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja: ranjeni in družinski člani padlih v vojni za Slovenijo leta 1991 (vdove, otroci, starši). Ti dve kategoriji upravičencev sta bili v vojni tudi osebno najbolj prizadeti. Ranjeni so si trajno okvarili zdravje in zmanjšali telesne sposobnosti, svojci pa so za vedno izgubili enega od družinskih članov.

Tretji odstavek določa začasnost izgube pravice do plačila premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Pravica bi bila po izhodu iz gospodarske krize ponovno uveljavljena za vse upravičence, ki jim je bila pravica priznana do uveljavitve ZUJF (Uradni list RS, št. 40/2012) in za nove upravičence, ki bodo izpolnjevali pogoje za pridobitev te pravice od 1. januarja 2013.

K 2. členu

V drugem odstavku 231. člena je določeno, da Upravna enota z odločbo, izdano v tem postopku, začasno razveljavi odločbo o tej pravici, izdano na podlagi zakona, če ugotovi, da vojnemu veteranu po tem zakonu ta pravica od 1. 1. 2013 ne pripada, in sicer do določene gospodarske rasti družbenega bruto proizvoda.

K 3. členu

Dopolnitev je nomotehnične narave, saj je ukinitve pravice iz prvega člena začasna, oziroma je odvisna od določene gospodarske rasti bruto domačega proizvoda. Postopek ugotavljanja gospodarske rasti je določen v 250. členu ZUJF.

K 4. členu

Člen določa rok začetka veljavnosti zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

101. člen

Prvi odstavek 15. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Vojnemu veteranu se zagotavlja plačilo zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja, če prejema veteranski dodatek ali če izpolnjuje pogoje za pridobitev veteranskega dodatka.«.

231. člen

(1) Upravičencem, ki so na dan uveljavitve tega zakona upravičeni do pravice do plačila zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev, zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja po zakonu, se ta pravica zagotavlja do 1. januarja 2013.

(2) Upravne enote v postopku, uvedenem po uradni dolžnosti odločijo, ali upravičenci do plačila zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev, zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja po zakonu od 1. 1. 2013 dalje izpolnjujejo pogoje za pridobitev te pravice po tem zakonu. Z odločbo, izdano v tem postopku, upravna enota razveljavi odločbo o tej pravici, izdano na podlagi zakona, če ugotovi, da vojnemu veteranu po tem zakonu ta pravica od 1. 1. 2013 ne pripada.

(3) Postopki, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo po dosedanjih predpisih.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se postopek odločanja v o pravici do plačila zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev, zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja, ki so se začeli po dosedanjih predpisih, dokončajo po tem zakonu.

250. člen

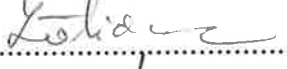
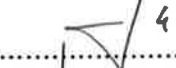

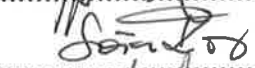

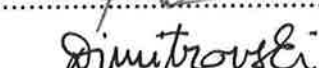
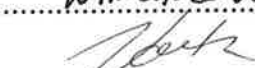

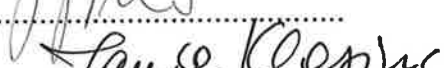

Gospodarsko rast v skladu s šestim odstavkom 143. člena, 151. členom in 182. členom tega zakona ugotovi Statistični urad Republike Slovenije. Sklep o ugotovitvi, da je gospodarska rast presegla 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda, Vlada Republike Slovenije objavi v Uradnem listu Republike Slovenije do 30. septembra leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda.

Priloga:

PODPISI POSLANK IN POSLANCEV

Matjaž Han
Dejan Židan
Srečko Meh
Mirko Brulc
Majda Potrata
Janko Veber
Barbara Žgajner Tavš
Dragan Bosnić
Maša Kociper
Jožef Kavtčnik
Branko Ficko
Alojzij Potočnik
Renata Brunskole
Saša Kos
Alenka Bikar
Maja Dimitrovski
Tamara Vonta
Alenka Pavlič
Janja Klasinc
Alenka Bratušek
Matjaž Zanoškar
Stanko Stepišnik
Jože Velikonja
Darko Jazbec
Jani Möderndorfer

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV

Ime in priimek	Podpis
Barbara Žigajmer Tavš	
DRAGAN BOSNIĆ	
MAŠA KOCIPER	
JOŽEF KAVTIČNIK	
BRANKO PLEKO	
ALOTIJI POTOČNIK	
RENATA BRUNSKOLE	
SAJA KOS	
ALENKA BIKAR	
MAJA DIMITROVSKI	
TAMARA VONJA	
ALENKA PAULIČ	
JANJA KLASINC	
Alenka BRATUŠEK	
Marija Žigonc	
Štanka Štepišnik	
Jože Velikajna	
JAZBEC DARKO	
JANI MODERNI) ORFER	